

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 234/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom Mgr. Jurajom Bugalom, Advokátka kancelária Bugala – Ďurček, s. r. o., Miletičova 5B, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 51 C 200/2010 z 15. februára 2013, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 384/2013 z 27. mája 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 301/2015 z 26. októbra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. januára 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného

práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 51 C 200/2010 z 15. februára 2013, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 384/2013 z 27. mája 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 301/2015 z 26. októbra 2016.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobou podanou okresnému súdu 18. októbra 2010 sa sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu domáhal od žalovaného ([REDACTED], ďalej len „žalovaný“) náhrady škody, ktorá mu mala vzniknúť v príčinnej súvislosti s konaním žalovaného, ktorý mal porušiť právnu povinnosť vyplývajúcu mu z poisťnej zmluvy o poistení budov a iných stavieb proti živelným nebezpečenstvám zo 16. mája 2006 (ďalej len „poisťná zmluva“) uzavretej medzi právnym predchodcom žalovaného a sťažovateľom, pričom za porušenie právnej povinnosti sťažovateľ považoval to, že mu žalovaný nevyplatil poisťné plnenie v zmysle čl. 7 ods. 3 a 11 všeobecných poisťných podmienok, ktoré boli súčasťou poisťnej zmluvy, a to aj napriek tomu, že nastali podmienky tam uvedené, na základe ktorých mu mal poisťné plnenie poskytnúť, pretože 20. októbra 2007 bola požiarom zničená budova jedálne (jednopodlažná drevená budova), ktorá tiež podliehala predmetnému poisteniu.

3. Podľa všeobecných poisťných podmienok, ktoré boli súčasťou poisťnej zmluvy:

„Ak bola poistená vec zničená alebo ak je stratená, vzniká poistenému právo, pokiaľ nie je ďalej stanovené inak, aby mu poisťovňa vyplatila pri poistení na novú hodnotu čiastku zodpovedajúcu nákladom na znovuzriadenie veci alebo nákladom, ktoré je treba vynaložiť na výrobu veci rovnakého druhu a kvality v novom stave zníženú o cenu zvyškov zničenej veci. poisťovňa vyplatí nižšiu z uvedených čiastok. (čl. 7 ods. 3 VPP)

„Ak je poistenie zjednané na novú hodnotu a poistený do 3 rokov po vzniku poisťnej udalosti nepreukáže, že postihnutú vec opravil, prípadne namiesto nej zadovážil novú vec, je poisťovňa povinná plniť iba do výšky časovej hodnoty postihnutej veci. od ktorej treba odpočítať cenu zvyškov postihnutej veci. (čl. 7 ods. 11 VPP).“

4. V dôsledku poistnej udalosti, keď pri požiari vyhorela budova jedálne, si sťažovateľ u žalovaného uplatnil nárok na poistné plnenie v zmysle uzavretej poistnej zmluvy a súčasne predložil žalovanému „architektonickú štúdiu“ na výstavbu novej jedálne, proti ktorej žalovaný nevzniesol žiadne námietky, preto sťažovateľ začal s jej výstavbou, pričom 24. septembra 2008 žalovaný chválil sťažovateľovi zálohu z poistného plnenia. Listom z 8. apríla 2009 žalovaný sťažovateľovi oznámil výšku poistného plnenia, ktoré mu poskytne a ktoré zohľadňovalo časovú hodnotu zničenej stavby, a 25. septembra 2009 žalovaný sťažovateľovi oznámil, že pre účely výšky tohto poistného plnenia posúdil zničenú poistenú budovu ako halu, a nie ako jedáleň, a to na základe vyjadrenia samotného sťažovateľa pred orgánmi činnými v trestnom konaní, že predmetná budova mala byť využívaná ako sklad, a tiež na základe listinných dôkazov (znalecký posudok č. 7/05 spracovaný pre potreby správcu konkurznej podstaty, v konkurznom konaní ktorom sťažovateľ nadobudol aj predmetnú stavbu; zo správy likvidátora poistnej udalosti – strany 8 a 9 rozsudku okresného súdu, pozn.). Po tom, ako sa mal sťažovateľ, ktorý už začal s výstavbou jedálne, dopytovať u žalovaného, či ma postaviť budovu jedálne alebo budovu skladu, aby mu bolo poskytnuté poistné plnenie, keďže žalovaný podľa sťažovateľa na tieto dopyty nereagoval, sťažovateľ prestal s výstavbou, pričom predmetnú stavbu v lehote 3 rokov od vzniku poistnej udalosti, tak ako to vyžadoval čl. 7 ods. 11 všeobecných poistných podmienok, nedokončil, v dôsledku čoho mu žalovaný poistné plnenie nevyplatil, čo sťažovateľ považuje za porušenie jeho zmluvnej povinnosti, keďže stavbu nedokončil vinou žalovaného, v dôsledku ktorej mu mala vzniknúť škoda, ktorej náhradu si sťažovateľ uplatnil žalobou.

5. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 51 C 200/2010 z 15. februára 2013 žalobu sťažovateľa zamietol dôvodiac tým, že žalovaný „... nepodmieňoval vyplatenie poistného plnenia stavbou haly navrhovateľom, len tvrdil, že mu preplatí hodnotu stavby rovnakého druhu – drevenej jednopodlažnej budovy rovnakého druhu. Navrhovateľovi nič nebránilo v tom, aby postavil novú budovu, ktorú podľa jeho názoru a projektu chcel postaviť a odporca by mu poskytol poistné plnenie v zmysle čl. 7 bod 3 písm. a) VPP v prípade, že by túto budovu postavil v lehote 3 rokov od vzniku poistnej udalosti. Až následne, po tom, ako by realizoval stavbu a odporca by mu plnil peňažnú sumu stanovenú z ceny budovy - ako

odporca tvrdil z ceny haly, by si mohol prípade voči odporcovi uplatniť nárok na doplatenie poistného plnenia, avšak v žiadnom prípade nie je možné tento nárok definovať ako nárok na náhradu škodu. Aj z tohto dôvodu tu akékoľvek porušenie povinnosti zo strany odporcu neprichádza do úvahy.

... K poškodeniu predmetnej stavby totiž došlo v dôsledku jej požiaru, na ktorom odporca nemá žiadnu účasť. Preto neprichádza do úvahy naplnenie ani tohto predpokladu pre vznik práva na náhradu škody.

... Navrhovateľ však v konaní ničím nepreukázal ani vznik škody ani porušenie právnej povinnosti na strane odporcu. Pre vznik nároku na náhradu škody nepostačuje totiž samotné tvrdenie navrhovateľa, že mu škoda vznikla nakoľko on chcel postaviť budovu jedálne a odporca bol ochotný plniť mu do výšky hodnoty haly a v dôsledku tohto správania odporcu mu vznikla škoda, ktorú si vyčíslil spôsobom ako je uvedené v návrhu. Takéto tvrdenie je žalobca povinný preukázať.“

6. V odvolacom konaní krajský súd rozsudkom sp. zn. 8 Co 384/2013 z 27. mája 2014 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a v celom rozsahu sa stotožnil s jeho zdôvodňujúcou argumentáciou. Dovolanie sťažovateľa proti označenému rozsudku krajského súdu najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 301/2015 z 26. októbra 2016 ako neprípustné odmietol.

7. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta porušenie svojich práv z dôvodu, že podľa jeho názoru sa vo veci konajúce všeobecné súdy riadne nevysporiadali s tým, že žalovaný, ktorý mu v zmysle dojednaných poistných podmienok neposkytol poistné plnenie pre prípad poistnej udalosti, tak porušil svoju právnu povinnosť, pretože zo strany sťažovateľa nedošlo k naplneniu všetkých predpokladov uvedených vo všeobecných poistných podmienok (t. j. k postaveniu stavby do 3 rokov od poistnej udalosti) práve v dôsledku zavinenia žalovaného, ktorý ho v tejto súvislosti úmyselne uviedol do omylu, keď po vzniku poistnej udalosti jednostranne kvalitatívne preklasifikoval predmet poistenia z jedálne na halu, čím podľa sťažovateľa konal v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, v dôsledku čoho porušil právnu povinnosť upozorniť

sťažovateľa, že tento jeho omyl bude mať vplyv na poistné plnenie, resp. že poistné plnenie mu zo strany žalovaného nebude vyplatené.

8. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Žalovaný teda jednoznačne postupoval v rozpore s dobrými mravmi a so zásadami poctivého obchodného styku, na ktorú skutočnosť sú súdy povinné prihliadnúť z úradnej povinnosti aj bez osobitného upozornenia.

Ak by sťažovateľ vedel, ako dotknuté zmluvné ustanovenie vykladá žalovaný, nemal by dôvod prerušiť stavbu jedálne a začať s výstavbou haly. (Stále sa však vynára otázka, či by žalovaný dotknuté ustanovenie vykladal rovnako, ak by sťažovateľ postavil novú jedáleň.)

Sťažovateľ si je vedomý, že nie je vinou žalovaného ani porušením jeho povinnosti, že sťažovateľ si nesprávne vyložil jedno zo zmluvných ustanovení.

Je však v rozpore s dobrými mravmi a zásadami poctivého obchodného styku, že žalovaný zneužil neskúsenosť a omyl sťažovateľa (ktorý sám vyvolal) tým, že svoju komunikáciu so sťažovateľom (nepochybne zámerne) formuloval tak, aby sťažovateľa zmiatol a tým mu znemožnil postaviť akúkoľvek stavbu a následne sa domáhať poistného plnenia.

Žalovaný uviedol sťažovateľa do omylu a, napriek tomu, že vedel, že sťažovateľ si dotknuté zmluvné ustanovenie vykladá chybné a napriek opakovaným žiadostiam sťažovateľa tohto v omyle ponechal a konal tak, aby mu znemožnil postaviť novú budovu a domáhať sa poistného plnenia...

Ako sme uviedli aj vyššie, súdy boli povinné na toto porušenie dobrých mravov a poctivého obchodného styku prihliadnúť aj bez osobitného upozornenia zo strany sťažovateľa. Tým, že na uvedené neprihliadli, poskytli ochranu nepoctivému konaniu žalovaného (konaniu, ktoré bolo aj v rozpore s dobrými mravmi), čím spôsobili nerovnosť procesných strán a porušili sťažovateľovo právo na spravodlivé súdne konanie...

Bol to práve žalovaný, ktorý svojim konaním zmaril splnenie uvedenej podmienky. Žalovaný mal vedomosť o tom, že sťažovateľ začal s výstavbou jedálne. Po uplynutí takmer dvoch rokov (23 mesiacov) od poistnej udalosti žalovaný zaslal sťažovateľovi list, ktorým ho úmyselne uviedol do omylu. Na základe tohto listu sťažovateľ prestal s výstavbou jedálne

a začal s výstavbou haly. Žalovaný mal vedomosť o všetkých týchto skutočnostiach, v súlade so zásadami poctivého obchodného styku mal sťažovateľa (na jeho žiadosť) upozorniť na to, že na poistné plnenie bude mať nárok aj v prípade, ak dokončí výstavbu pôvodne plánovanej jedálne...

Nie je pritom pravda, že, ako uvádza okresný súd, sťažovateľ namiesto zničenej stavby neobstaral novú vec. Sťažovateľ na mieste bývalej jedálne síce nepostavil celú novú stavbu a táto nebola skolaudovaná, avšak s jej budovaním začal - vypracoval novú projektovú dokumentáciu a aj reálne začal výkon stavebných prác (čo z predložených dôkazov jednoznačne vyplynulo) a ktorú skutočnosť ani žalovaný v priebehu konania nikdy nespochybnil. Aj nedostavaná stavba je vecou v zmysle občianskeho práva s presne určitelnou hodnotou, teda sťažovateľ zaobstaral novú vec, čím (v zmysle výkladu žalovaného) splnil podmienky čl. 7 ods. 11. Všeobecných poistných podmienok PPZ 93 a vznikol mu nárok na poistné plnenie. Sťažovateľ predložil súdu aj všetky potrebné faktúry, aby súd dokázal presne určiť výšku spotrebovaných nákladov.“

9. Okrem uvedeného sťažovateľ tiež namieta, že napriek tomu, že zreteľne formuloval svoj žalobný nárok, ktorým bol nárok na náhradu škody, vo veci konajúcej súdy jeho žalobu zamietli iba kvôli tomu, že tento svoj nárok subsumoval pod nesprávnu právnu kvalifikáciu, podľa sťažovateľa súdy totiž uznali, že by mu mohol vzniknúť nárok na isté plnenie od žalovaného v podobe napríklad „doplatenia“ poistného plnenia, avšak na strane druhej jeho žalobu zamietli, pretože tento nárok kvalifikoval ako nárok na náhradu škody, pričom v tejto súvislosti sťažovateľ v sťažnosti tiež uviedol:

„V zmysle vyššie uvedeného súd nie je oprávnený požadovať od procesnej strany právnu kvalifikáciu. Ak niektorá zo strán predsa len právnu kvalifikáciu poskytne, súd ňou nie je viazaný, avšak ani nie je oprávnený zamietnuť žalobu len z dôvodu, že podľa jeho názoru síce nárok vznikol, avšak z iného právneho dôvodu.“

V dotknutom prípade bol súd povinný skúmať, či sťažovateľovi ako žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie ním požadovanej sumy - z rozsudkov krajského aj okresného súdu je zrejmé, že oba súdy dospeli k záveru že (aspoň sčasti) áno (z titulu nároku na poistné plnenie) – avšak napriek tomu žalobu zamietli (resp. jej zamietnutie potvrdili), čím sa dopustili zásahu do práva sťažovateľa na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie.“

10. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] bytom... na súdnu a inú ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.10.2016, sp. zn. 5 Cdo 301/2015, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.05.2014, č. k. 8 Co 384/2013 - 640, rozsudkom Okresného súdu Bratislava II zo dňa 15.02.2013, č. k. 51 C/200/2010-606 a postupom týchto súdov porušené bolo .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.10.2016, sp. zn. 5Cdo 301/2015, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.05.2014, č. k. 8 Co 384/2013-640 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II zo dňa 15.02.2013, č. k. 51C/200/2010-606 sa zrušujú vo všetkých výrokoch a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia vo výške 1135,98 EUR /za jeden úkon právnej služby - podanie tejto sťažnosti/ na účet Advokátskej kancelárie Bugala - Ďurček, s. r. o., do pätnásť dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. K namietanému rozsudku okresného súdu

13.1 V súvislosti so sťažovateľom napádaným rozsudkom okresného súdu ústavný súd pripomína, že vzhľadom na princíp subsidiarity („*ak... nerozhoduje iný súd*“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

13.2 Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených základných práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po jej predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

13.3 Podľa ústavného súdu sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania sťažnosťou pred ústavným súdom napádaného rozsudku okresného súdu sp. zn. 51 C 200/2010 z 15. februára 2013, a to využitím riadneho opravného prostriedku (odvolania), ktoré sťažovateľ napokon (ako to vyplýva aj zo samotnej sťažnosti) aj účinne využil, pričom krajský súd ako súd odvolací sa v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 384/2013 v podstate musel vysporiadať s identickými námietkami, aké sťažovateľ proti rozhodnutiu okresného súdu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

13.4 Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (vo vzťahu k okresnému súdu, pozn.) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

14. K namietanému rozsudku krajského súdu

14.1 Pokiaľ ide o sťažovateľom napádaný rozsudok krajského súdu (dovolanie proti ktorému bolo ako nedôvodné odmietnuté), ústavný súd preskúmal aj toto rozhodnutie, a to v súlade s ustálenou judikatúrou inšpirovanou právnymi závermi Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54), podľa ktorej v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (napr. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010).

14.2 Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či je alebo nie je v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

14.3 Krajský súd napádaný rozsudok v podstatnej časti odôvodnil takto:

«V prejednávanej veci súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal náležité dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie všetkých rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti navrhovateľom uplatňovaného nároku na náhradu škody (§ 120 ods. 1,4 O. s. p.)... dospel k správnym skutkovým záverom a na ich základe následne vyvodil aj správne právne závery... a svoje dôvody vedúce k zamietnutiu návrhu z dôvodu nepreukázania zákonných predpokladov zodpovednosti odporcu za vznik škody, odmietnutím doplatenia poistného plnenia navrhovateľovi, aj náležite v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p. odôvodnil...

Navrhovateľ vo svojom odvolaní už len zopakoval svoje námietky a argumenty prednesené pred súdom prvého stupňa, ktorý sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dôsledne vysporiadal s tým, prečo na ne neprihliadol... odvolací súd považuje skutkové a právne závery súdu prvého stupňa za správne a v celom rozsahu sa preto stotožňuje s dôvodmi uvedenými v odôvodnení napadnutého rozsudku... tieto si osvojuje v celom rozsahu a v podrobnostiach na ne odkazuje...

So zreteľom na uvedené odvolací súd stotožňuje sa s odôvodnením súdu prvého stupňa v celom rozsahu, jeho rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p., že považuje za potrebné ho doplniť. Na zdôraznenie jeho správnosti poukazuje na niektoré právne významné aspekty prípadu, z hľadiska odvolacích námietok navrhovateľa.

Námietka navrhovateľa, že poistná čiastka budovy jedálne bola určená v poistnej zmluve odporcom, nemá pre posúdenie vzniku jeho nároku na náhradu škody, zásadný právny význam. V danom prípade považuje aj odvolací súd za rozhodujúce, že navrhovateľovi mal vzniknúť nárok na poistné plnenie podľa článku 7, bodu 3, písm. a/ Všeobecných poistných podmienok, tvoriacich neoddeliteľnú súčasť poistnej zmluvy, a to vo výške nákladov vynaložených na výrobu novej veci rovnakého druhu a kvality, ako bola poistená - požiarom zničená vec, a preto postupoval odporca správne, keď v rámci šetrenia poistnej udalosti, zisťoval charakter poistenej stavby, bez ohľadu na to, že bola pri uzatváraní poistnej zmluvy označená ako budova jedálne. Vzhľadom na to, že podstatným pre výšku poistného plnenia boli náklady vynaložené na vybudovanie stavby totožnej, ako bola poistená stavba, je rekvalifikácia budovy - poistenej v zmluve ako

jedáleň, na budovu haly, z hľadiska vzniku nároku navrhovateľa na poistné plnenie, právne irelevantná. Odporca sa svojim listom zo dňa 25.09.2009 nedopustil žiadneho porušenia povinnosti vyplývajúcej mu z poistnej zmluvy, nakoľko nepodmieňoval vyplatenie poistného plnenia navrhovateľovi vybudovaním „haly“, ale ako správne v tomto smere konštatoval aj súd prvého stupňa, veci totožnej s poistenou vecou, ktorou nepochybne bola jednopodlažná drevená stavba, vo výške nákladov na ktorej výstavbu vynaložených, by navrhovateľovi vznikol nárok na poistné plnenie. V prípade, ak by navrhovateľ postavil novú stavbu, bez ohľadu na jej charakter, mohol by mu odporca zaplatiť poistné plnenie len do výšky nákladov, ktoré by bolo potrebné vynaložiť na novú stavbu rovnakého druhu a kvality, ako bola poistnou udalosťou zničená stavba.

Navrhovateľ sa mal primárne domáhať svojich nárokov proti odporcovi titulom doplatenia poistného plnenia, a preto mu neprináleží domáhať sa tohto nároku titulom náhrady škody vzniknutej odmietnutím odporcu doplatiť mu poistné plnenie. Nárok zo záväzkového vzťahu má vždy prednosť pred uplatnením sekundárnej zodpovednosti za škodu, a preto je zásadne vylúčené domáhať sa poistného plnenia vyplývajúceho zo zmluvného vzťahu, titulom náhrady škody, a pohľadávka na zaplatenie poistného plnenia nemôže predstavovať škodu na majetku poisteného. Nárok na náhradu škody môže poistenému vzniknúť aj ako následok porušenia poistnej zmluvy poisťovňou, avšak v tomto prípade ide o škodu následnú, vzniknutú na majetku poškodeného ako priamy a bezprostredný dôsledok nezaplatenia poistného plnenia. Navyše, ani v prípade vybudovania rovnakej novej budovy, by navrhovateľovi nemusel vzniknúť ním uplatňovaný nárok na zaplatenie poistného plnenia vo výške dojednanej poistnej čiastky, ktorá predstavuje len najvyššiu možnú hranicu poistného plnenia.

V rozpore s výsledkami vykonaného dokazovania je tvrdenie navrhovateľa, že budova ním nebola využívaná ako sklad, a skutkový záver súdu prvého stupňa, že budova neslúžila navrhovateľovi ako jedáleň a tento ju, od nadobudnutia vlastníckeho práva k nej, na tento účel nikdy nevyžíval, má dostatočný podklad vo vykonanom dokazovaní. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že podľa znaleckého posudku č. 7/2005, vyhotoveného dňa 04.02.2005 v rámci konkurzného konania... šetrením bolo zistené, že stavba bola využívaná ako sklad vyradeného kancelárskeho nábytku a bola odpojená od všetkých inžinierskych sietí, pričom tieto skutočnosti potvrdil aj navrhovateľ vo svojej výpovedi pred

orgánmi činnými v trestnom konaní, ako aj v tomto konaní. Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou odporcu, že príčinou nevybudovania stavby navrhovateľom v zmysle vypracovaného projektu, nebol jeho list zo dňa 25.09.2009, ale rozhodnutie samotného navrhovateľa nepokračovať vo výstavbe. Odporca podmieňoval vyplatenie poistného plnenia zadovážením takej novej veci, ktorá by bola rovnakého druhu a kvality, ako bola vec, ktorá bola predmetom poistnej zmluvy a poistnej udalosti, a preto je neopodstatnené tvrdenie navrhovateľa, že odporca porušil svoje povinnosti vyplývajúce z poistnej zmluvy, keď v rozpore s ňou, podmieňoval vyplatenie poistného plnenia vybudovaním haly, namiesto budovy jedálne, ktorá bola predmetom poistnej zmluvy.

So zreteľom na vyššie uvedené odvolací súd nezistil, že by výsledok hodnotenia dôkazov súdom prvého stupňa nezodpovedal pravidlám logického myslenia, a preto možno uzavrieť, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa majú dostatočnú oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania a ich zhodnotením dospel súd prvého stupňa k správnym skutkovým záverom, a preto odporcom uplatnený odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2, písm. d/ O. s. p., nemôže obstať.»

14.4 Z citovaného rozhodnutia, ako aj z rozhodnutia okresného súdu, s ktorým sa krajský súd v celom rozsahu stotožnil, vyplýva, že žaloba sťažovateľa bola zamietnutá s odôvodnením, že sťažovateľ do troch rokov od poistnej udalosti nezabezpečil (nepostavil) novú stavbu, ktorá by druhovo a kvalitatívne zodpovedala budove (veci), ktorá bola zničená poistnou udalosťou (jednopodlažná drevená stavba), t. j. z dôvodu, že v prvom rade to bol sťažovateľ (poistený), ktorý svojím konaním nenaplnil predpoklady na vyplatenie celého poistného plnenia, pričom s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej novú stavbu nepostavil z dôvodu svojej nevedomosti, akú stavbu mal postaviť, t. j. či mal postaviť jedáleň alebo halu, keďže aj napriek tomu, že dotknutá stavba pri uzavretí poistnej zmluvy bola kvalifikovaná ako jedáleň, tak pri obhliadke po poistnej udalosti pri určení sumy poistného plnenia ju žalovaný prekvalifikoval na halu (sklad), takže podľa sťažovateľa bol týmto postupom žalovaného uvedený do vedomého a zámerného omylu, sa vo veci konajúce súdy vysporiadali konštatovaním, že bolo na sťažovateľovi, akú stavbu postaví. V zmysle oznámenia žalovaného z 25. septembra 2009 by totiž v prípade, ak by žalovaný vyhodnotil, že novo postavená stavba je rovnakého druhu ako poistnou udalosťou zničená stavba

(t. j. že je z hľadiska druhu a kvality zastupiteľná za zničenú budovu), tak či tak sťažovateľovi vyplatil iba sumu poistného plnenia určenú žalovaným pri posúdení poistnej budovy ako haly v období po poistnej udalosti, takže kvalifikácia stavby v čase uzavretia poistnej zmluvy bola z tohto hľadiska právne irelevantná. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že jeho žaloba bola zamietnutá iba preto, že okresný súd skutkový stav nesprávne právne kvalifikoval, keď sa na namiesto doplatenia zvyšného poistného plnenia domáhal náhrady škody, sa krajský súd vysporiadal konštatovaním, že domáhanie sa nároku z akéhokoľvek záväzkovo-právneho vzťahu (t. j. v tomto prípade domáhanie sa vyplatenia poistného plnenia z poistného záväzkovo-právneho vzťahu) má vždy prednosť pred sekundárnym nárokom na náhradu škody z tohto záväzkovo-právneho vzťahu.

14.5 V uvedených súvislostiach ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na zistený skutkový stav, tak ako vyplýva z dotknutých súdnych rozhodnutí, nemožno uvedeným záverom krajského súdu vytknúť svojvoľnosť alebo rozporupnosť, pričom v tejto súvislosti sa žiada podotknúť, že v prvom rade bolo naozaj na samotnom sťažovateľovi, aby postavil stavbu (bez ohľadu na jej pomenovanie), ktorá by podľa jeho názoru bola druhovo (genericky) zastupiteľná za stavbu, ktorá bola zničená poistnou udalosťou, a v prípade, ak by sa žalovaný po jej postavení s týmto názorom sťažovateľa o jej zastupiteľnosti nestotožňoval, t. j. že by sťažovateľom postavenú stavbu nepovažoval za druhovo adekvátnu k zničenej stavbe, a preto by mu v zmysle zmluvného dojednaní v poistnej zmluve nevyplatil celé poistné plnenie alebo by ho nevyplatil vôbec, by sa sťažovateľ mal možnosť súdnou cestou domáhať určenia nesprávnosti tohto záveru žalovaného v súlade so zmluvnými dojednaniami v poistnej zmluve a s tým súvisiacim nárokom na vyplatenie/doplatenie poistného plnenia, nie však náhrady škody. Okrem toho je však potrebné poznamenať, že bez ohľadu na to, či sťažovateľ svoj nárok právne kvalifikoval ako náhradu škody alebo ako vyplatenie poistného plnenia, nič to nemení na závere, že to bol v prvom rade sám sťažovateľ, ktorý nesplnil svoj zmluvný záväzok postaviť do troch rokov od poistnej udalosti budovu zastupiteľnú za budovu pri poistnej udalosti zničenú, čo bol primárny dôvod zamietnutia jeho žaloby.

14.6 O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). O arbitrárnosti a svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

14.7 Podľa ústavného súdu uvedené závery krajského súdu nemožno považovať za arbitrárne, zjavne neodôvodnené alebo odporujúce účelu a zmyslu aplikovanej právnej úpravy. Krajský súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, kvôli ktorým sa stotožnil so závermi okresného súdu o dôvodnosti zamietnutia žaloby sťažovateľa a ktoré považuje ústavný súd i z hľadiska ústavných aspektov za dostačujúce a ústavne relevantné, preto ústavný súd v tejto časti v zmysle dikcie § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

15. K namietanému uzneseniu najvyššieho súdu

15.1 Pokiaľ ide o namietané uznesenie najvyššieho súdu, ústavný súd podotýka, že v tomto smere sa odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa týkalo viac-menej iba vecných dôvodov upínajúcich sa k rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu, nie však rozhodnutia najvyššieho súdu, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 20 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

15.2 Podľa prvej vety § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, „odôvodnenie“ návrhu a navrhované dôkazy.

16. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, ako aj rozhodnutie o priznaní sťažovateľovi náhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia jeho práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tých častiach sťažnosti, ktorými sa sťažovateľ domáhal týchto nárokov, už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2017